

GAZETA POPORULUI

Foaie politică-culturală

Apare în fiecare Duminecă

Abonamentul:

Pe un an . . . . . 15 Cor.
Pe o jumătate de an . . . . . 7 Cor. 50 fil.
Pe 3 luni . . . . . 4 Cor.

Abonamentele să se trimită la adresa
„GAZETA POPORULUI“, Sibiu.

Adresa noastră e:

„GAZETA POPORULUI“
Nagyszeben, Dragonerwache 2
(Strada Gușteriții)

Inserate și anunțuri se primesc la admini-
strația gazetei.

Un șir cu litere mărunte întâia-oraș 30 fil.
a doua- și a treia-oraș 20 fil.

Grai poporan

De: Dr. Ioan Urban Iarnik.

Dacă aceia dintre cetitori cari au auzit despre mine cuncă de ani de zile mă îndeletnicesc cu învățarea limbei române, își inchipuesc că în biblioteca mea s'ar fi gă-sind o sumedenie de cărți alcătuite de că-tră scriitorii români cei noi și că eu toate aceste cărți le-aș fi cetit, de bună seamă s'ar înșela. Pasă-mi-te la mine afară de lu-crările aproape complete ale lui Alexandri și ale lui Gane și câteva răzlete dintr'ale mi se pot afla cu St. J. Gorogiale și alții, prea s'ar afla multe de felul acesta.

Lipsa aceasta se poate pricepe din două motive. Când în anul 1882 fiind numit pro-fesor de limbile romanice la universitatea cehă din Praga, atunci înființată, am pără-sit Viena, mă găseam deodată lipsit de le-gături personale cu Români, cari la Viena erau destui. La dreptul vorbind tocmai atunci mă găseam în toiul însulețiri mele pentru limba română, mă văzui însă silit să mă îndeletnicesc mai deaproape cu alte specia-lități, bunăoară cu limba franceză, de vre-me-ce partea covârșitoare a ascultătorilor se compunea din cei cari se pregăteau pentru ca să se facă profesori de această limbă la școalele reale.

Era încă și o altă împrejurare la mijloc și iată care. Din unele scrieri cari mi-au încăput în mână chiar în iarna 1874—5, în vremea petrecerii mele în capitala Fran-ței, am văzut că autorii lor se foloseau de o limbă cam prea împetrișată cu niște cu-vinte curat franceze sau latine, despre cari nu mă puteam îndoi că nu-s cunoscute po-porului. Căutam deci un isvor mai curat din care, neputând să trăiesc vreme mai îndelungată în mijlocul Românilor, să mă pot adăpa, însetat fiind de a-mi însuși, întru cât aceasta este cu puțință unui străin, cunoș-tința adevăratei limbi românești, va să zică a graiului poporan român. Isvorul acesta l'am găsit în niște cărți în cari s'au tipărit unele lucruri luate deadreptul de la poporul însuși împreună cu limba lui cea mlădioasă, plină de vlagă și de tărie, va să zică bas-me, cântece, povești, proverbe, ghicitori și a. a. Cumcă așteptarea mea nu m'a înșelat de loc, se poate vedea și de acolo, că abia trecuseră doi ani de zile decând începusem a mă îndeletnici cu studiul graiului poporan

român, și iată-mă tipărind despre treabă un articol de programă unei școale reale înti-tulat „Sprachliches aus rumänischen Volks-märchen“ care a văzut lumina zilei și în tra-ducere română făcută de mine în revista folkloristică „Ion Creangă“ sub titlul: „în-semnări cu privire la limba basmelor popo-rane românești (s'a tipărit și cu numărul 3 al bibliotecii acestei reviste).

De ceteam aceste roade ale poporului cam astfel cum cetin la ora de și p unu nu prea făceam mare ispravă, a trebuit deci să mă apuc de lucru cu toată râvna și stă-ruiță și iată cum umbliam.

Cetind stam totdeauna cu pana în mână și de câteori întâlneam câte un cuvânt deo-sebit, câte o zicătoare neaoș românească, poporană, o scoteam însemnându-le pe niște țedule anume făcute. Astfel în curs de mai mulți ani s'au umplut mii și mii de țedule și ori-și-cine care se pricepe la astfel de lu-cruri, știe cât de folositoare sânt aceste strân-geri de material pentru acei ce doresc de a învăța temeinic vre-o limbă, fie chiar și aceea pe care o știm de mici.

Aceste cărți țineam să le am în biblio-teca mea și într'adevăr am isbutit să înjgheb o culegere destul de bogată. Pot chiar să aduc niște mărturii din partea a doi bărbați vrednici, cărora le căzu și lor limba română tronc la inimă și cari s'au folosit și se fo-losesec și acum de cele adunate de mine. Din întâmplare amândouă aceste persoane sunt niște fețe bisericești: una chiar de un rang duhovnicesc înalt: vreau să vorbesc despre prelatul Metodiu Zavoral, abatele canoniei regale premonstrate de pe muntele Sion (Strahov) din Praga despre care scri-sesem acum doi ani o broșură intitulată: „Șezători românești pe muntele Sion din Praga“. Altul tot atât de însulețit pentru frumșetea limbei române, este parohul dela biserica sf. Treimi din Spalena ulice din Praga, S. S. P. Iosif Șpachta despre care detesem veste obștei române într'un număr al Românului din Arad. Mi-e teamă că cu toată bogățimea bibliotecii mele în curând va veni vremea când n'oi mai putea să-i împrumut ceva ce n'ar cunoaște.

Lucrurile stând astfel, cetitorul ar pu-tea gândi cumcă eu având la îndemână

niște culegeri de cuvinte și locuțiuni atât de bogate, pot aștepta cu răbdare și cu li-niște isprăvirea dictionarului Academiei Ro-mâne sau a lui Tiktin. Mai cu samă dacă află că o parte însemnată a acestor ma-teriale am luat-o din niște liste de cuvinte cari s'au tipărit în cele două reviste fol-kloristice „Șezătoarea“ lui Gorovei și Ion Creangă.

Ferească Dumnezeu! Cu toate străduin-țele mele și cu toate că vreme de doi ani de zile am fost însărcinat să culeg pentru dictionarul Academiei din unele lucrări po-porane la cuvinte pe cari le-am păstrat și pentru mine, numai o parte mică am isbutit să o pun neclădită când o parte mare nu se găsește nici în dictionarele ce le am la îndemână — chiar într'al lui Damé, care pune atâta preț pe limba poporului tălmă-cind toate exemplele în limbă franceză — nici în cele adunate de mine în felul amin-tit mai sus.

Eu, care nu m'am născut și nici n'am crescut între Români, nu-mi fu dat să scriu și să vorbesc românește într'un anume fel, după cum vorbesc Românii, mai cu samă acei asupra cărora n'a înrăurit prea mult nici școala nici cetirea scrierilor celor nouă. La mine deci nu poate fi vorba despre un fel de vorbire deosebit, care s'ar potrivi cu felul obicinuit într'un anume ținut. Din con-tra! eu, vorbind și scriind românește, de vreme-ce nici nu cunosc cum se cade limba literară, mă folosesc așa zicând pe apucate de cuvintele pe cari după cum țin minte, le-am celit odată în vre-una din lucrările amintite. Astfel se întâmplă că mă folosesc câte odată și de unele cuvinte și ziceri pe cari nu le cunosc nici chiar Românii neaoși, dacă cumva nu s'au îndeletnicit cu același fel de studii ca și mine.

Știu foarte bine că aceasta este o scă-dere, un cusur și mai mare. De altă parte însă par'că pentru astfel de studii această însușire a mea aduce și un folos oarecare și iată cum.

Dacă cineva a crescut într'un fel deo-sebit de limbă, aici limbă română, lucru firesc că s'a îndrăgostit de el. Și cum să nu, dacă cuvintele prin cari felul de vorbire din satul lui se deosebește atâta de limba literară cât și de felul de vorbire din alte părți, îi aduce aminte de anii fericiți ai co-pilăriei, de acei cari l'au crescut, de frate și de surori, de prietenii cu cari să sbeguia ca copilaș fără să fi avut vre-o grije sau

durere. Atari oameni foarte lesne se lasă ispitiți să nu bage în seamă, să nesocotească felul de vorbire al altora, cărora cei din urmă le este tot atât de drag ca acelor despre cari vorbesc.

Și să nu mi se spună c'ășa ceva este o născocire dela mine, c'ăceasta nu se întâmplă! O știu din cele pășite cu privire la limba mea strămoșască, cea boemă, o știu însă și privitor la limba română. Dovada este cu atât mai mult bătătoare la ochi, de vreme-ce este vorba de un bărbat care avusese de lucru cu asemenea culegeri, făcute de alții. Să mi se ierte dacă nici acum nu-i spun numele, numai atâta că nu e vorba de cineva care s'ar trage din Români din Austro-Ungaria ci de unul din România.

Era la începutul studiilor mele, ale limbei poporane românești. Atunci dicționarele nu prea se sinchiseau de cuvintele întrebuințate de popor, și așa mi se grămădeau cuvintele necunoscute despre cari doream să mă lămuresc cineva care să fie mai propozit de cât mine. Din întâmplare un bărbat de neam român, om învățat, care-mi dete chiar la îndemână unele culegeri de lucrări poporane, se opri pentru câțeva vreme la Viena unde căpătăsese post de profesor la o școală reală, obținând mai târziu voia de a ținea prelegeri și la universitate.

Bucuria mea nu fu puțină, căci nădăjduiam că domnul acesta are să-mi dea lămuririle dorite. Și, și-ai găsit, ce fel de lămuriri! De câteori l'am întrebat despre înțelesul vre-unui cuvânt necunoscut mie, pe care nici el nu-l cunoștea nici din limba literară nici din felul de vorbire cunoscut lui din frageda copilărie, în loc să mărturisească că nu știe, nu cunoaște, mă lămurise că așa reza cuvintelor următoare: „Ce, e un fleac!”

Pe mine felul acesta de a-și rosti părerea, mă supăra, căci pentru mine care nu eram predispus în hațărul unui anume fel de vorbire, toate aceste cuvinte aveau aceeași însemnătate, deci văzând puținul folos ce-mi aduceau aceste întrebări ale mele, am încetat să le mai fac.

Acum câțiva ani se pregătea tipărirea unei reviste nouă, al cărei redactor îmi ceru un articol pentru cel dintâi număr. M'am

crezut îndreptățit să-i trimet un articol intitulat „Româneasca mea de pretutindeni”, în care cu alte cuvinte spuneam cam cele rostite mai sus. Revista însă n'a eșit și așa nici articolul trimis n'a văzut lumina zilei, rămânând schița — sau după cum zic cei din România „ciora” la mine — care însă am folosit-o scriind aceste rânduri.

Cumcă și eu mă folosesc câte-odată de niște cuvinte necunoscute chiar nici Românilor neaoși cu creștere românească, să mi se dea voia de a aduce o dovadă. În anul 1911 era să merg la Iași ca delegatul universității cehe din Praga să iau parte la iubilul de 50 de ani al școlii din această veche capitală a Moldovei. Alcătuiind în limba cehă o felicitare, am ținut s'o traduc în limba română căci de! cine ar fi priceput de mă foloseam de originalul ceh? Întâmplându-se că un Român cu creștere română trecu atunci prin Praga i-am cerut felicitarea tipărită, pe care a găsit-o bine alcătuită, numai un cuvânt i s'a părut ciudat, deoarece nu-l cunoștea. Mă miram căci mie cuvântul acesta mi-era cunoscut de mult și nu mă îndoiesc că și o mare parte dintre cetitorii rândurilor mele îl cunosc: este cuvântul „a dăinui” de care m'am folosit vorbind despre universitatea din Praga care fiind înființată de regele Carol IV în anul 1348 dăinuiește acum tocmai de 570 ani.

Dacă însă ar fi vorba că câte cuvinte neaoș românești întrebuințate dela popor nu-mi sunt cunoscute mie, câte ar fi? potop, nu alta! Așa de p. cetind frumosul și folositorul articol al dlui Comșa din cel din urmă număr al „Gazetei” iată c'am dat de două cuvinte pe cari înzădar le-am căutat între cele cunoscute de mine cât și în dicționarele ce-mi stau la îndemână. Una la răboj: „nu m'am dat plainic cu una cu două”; știu care e înțelesul zicerii, cu toate acestea aș dori să aflu care e sensul adevărat al lui „plainic”, unde, în care legături cu alte cuvinte se folosește, care dintre cuvinte cunoscute are înțelesul contrar și aici și alta la răboj: helciu întrebuințat despre „vitele . . . . erau ca eșite din cutie”. Înțeleg foarte bine și cunosc de mult felul de vorbire folosit de dl Comșa: „Mi-a ară-

tat apoi cămara, păhar” de vreme-ce știu ce e păharul, dară ca să am o idee tot atât de lămurită dacă spune: „helciu nu alta”, ar trebui să știu ce fel de jiganie este și helciul acesta.

Se vede din cele spuse că nu e tocmai din cele mai lesne învățarea temeinică a unor limbi, care afară de stratul original au luat dela niște neamuri străine cu cari trăiau în vecinătate și în legături strâmte niște cuvinte câte odată chiar și pentru idei, pentru cari aveau la îndemână d'ale lor de viață proprie. Așa am văzut-o cu privire la limba română și tot așa o pătesc și cu cea albaneză, cu a cărei învățare îmi dau zor chiar acum la bătrânețe, după ce începusem s'o învăț acum 40 de ani.

La niște limbi cu literaturi bogate, bună oară cea franceză, engleză și germană străinii se mulțumesc dacă și-au însușit întru cât aceasta este cu puțință limba literară, pe când celor cari s'au născut cu vre-una dintr'aceste limbi le este de-ajuns dacă au oarecare cunoștință cu privire la dialectul vorbit în ținutul din care se trag, lăsând cunoașterea altor feluri de vorbire pe seama altora cari au interes pentru așa ceva. Dară acei cari doresc să învețe din temei limba română și mai cu seamă să priceapă bine cele luate dela popor, nu se pot mulțumi cu atâta, ci doresc să înțeleagă din toate punctele de vedere și cuvintele întrebuințate în orișice ținut locuit de Români atât la malul drept cât și la cel stâng al Dunării.

O lămurire temeinică în această privință putem s'o așteptăm din partea noului dicționar al Academiei Române. Nădejdea noastră să se împlini dacă redactorii acestei mărețe lucrări vor lua drept lozincă cuvintele pe cari fostul rege al României Carol I. le rosti în academie cu prilejul adunării generale, din 23 Martie 1884. Vorbind despre planul academiei de a tipări un dicționar mai desăvârșit decât fusese cel alcătuit de Laurian și Maxim își dete cu părerea că Academia are datoria să iee sub paza sa limba pe care poporul o înțelege și o iubește; vrând atunci să spună printr'o vorbă scurtă, dară încăpătoare gândul, iată-l rostind cele

Cântec.

*Pustie când stau pe'nserat
Cu ochii la steaua din zare,
Eu ție'ți închin împăcat
Și suflet și gând și cântare.*

*Departa și poate străin
Mi-ești astăzi, dar totuși aproape,
Că dulcea'ți icoană — când lin
Plec ochii — o'nchid sub pleoape.*

Ecat. Pittiș.

Prin spitale.

Trebue să fi, dacă vrei să cunoști suferințele soldaților noștri răniți, înapoia liniei de foc, în apropierea ei, să-l vezi pe soldat strecurându-se schiopătând, ori cu brațul rănit, ridicat în sus ca să împedecă curgerea sângelui; să-l vezi năcăjindu-se cu mâna zdravănă, cu dinții, cu cotul să-și lege fâșia de pânză în jurul ranei; ori oprindu-se din când în când, sprijinit în pușcă, cu fața schimonosită de durere.

Să-l vezi la locul de bandajat (legat

rănilor) serios, fără plânsori și jeluiri, scurt la vorbă, înclăștând dinții când îl copleșesc durerile; să-l vezi cu corpul, hainele pline de sânge, purtat pe targă, dus de căruțe sanitare de munte, zdruncinat de orice pas al cățărului printre bolovani.

Jos, în primul spital, targa lui e desfăcută de pe caretă. Incepe chinul. E desbrăcat, osul sfărâmat e pipăit, rana spălată, curățită, desinfectată și legată de mâni pricepute.

Poate glonțul, ori schița de granată a rămas undeva, în piept, în braț, în picior. Dar rănitul nu se mai gândește la nimic. Mort de osteneală, sfârșit de dureri, de umblat, cu sângele curgând, ațipește pe targa sau patul lui. Ochii i-se închid. Dar gemetele, fața strânsă, resuflarea ferbinte de-i mai arată suferința.

De multe-ori nici odihna asta nu îi este dată. O operație, sau o amputare, (tăiere) această groază a tuturor răniților, se dovedește de neincunjurat: altcum e pierdut. Cu cruțare îl vestește doctorul. Atunci ochii i se înapaianjinesc, tot suftetul i-se tulbură, un gemăt sălbatic i-se rupe din piept:

„Nu, nu, mai bine să mor . . .”

Dar doctorul e neînduplecat. Vorbele lui însă nu-l pot încredința, nu-l hotărăsc, toate sfaturile lui sunt de geaba.

Românii noștri sunt cei mai îndărătnici, și rar se găsește câte unul să se lase înduplecat de rugămințile doctorului.

„Să vie domnul Feldkurat!”

Aceasta-i cea din urmă scâpare.

Doctorul mă asigură, cu durere, că amputația (tăierea) nu e de încunjurat. Mai întreb, mai mă îndoiesc și eu, dar apoi mă apropiu de rănit.

Il cunosc de undeva, dela spovedanie, dela vre-o liturghie unde mi-a ținut cădelnița, l-am văzut la locul de bandaj, ori pe targă, ori poate nu-l cunosc.

Cum să știu începe, Doamne!

Nu-i spun de amputație. Il întreb de casă, de părinți, nevastă, copii . . . Cu ochii închiși, printre dinții înclăștați răspunde. Ii spun cuvinte de îmbărbătare. El tace . . .

Ii povestesc apoi de mama, care și-așteaptă feciorul, de nevasta cari și-așteaptă soțul, de copii cari întrebă într'una: „tata când vine mamă?” Trezesc icoane înrudite cu sufletul lui, îi povestesc chinul celor ce așteaptă înzadar pe cei-ce nu vor mai veni

trei cuvinte latine: „Superflua non nocent“ va să zică: „prisosul nu strică.“

Atunci de bună samă putem să nădăjduim c'o să găsim în această lucrare o călăuză vrednică de încredere cu privire la ceea-ce am primit mai sus, vorbind despre „româneasca mea de pretutindeni.“

De un lucru să ne temem: de păcat.

Cel dintru sfinți părintele nostru *Ioan Gură de aur* a fost ridicat pe scaunul patriarhiesc dela Constantinopol în anul 398 d. Hr. Bindecuvântat fiind de Dumnezeu cu darul cuvântării, a vestit ca un apostol adevărurile mântuirii și fără frică a muștrat pe oameni pentru păcatele lor, chemându-i la pocăință. Dar împăratului de atunci Arcadie, la curtea căruia se încuibaseră multe nedreptăți și fărădelegi, nu-i plăceau vorbele sfântului și căuta mijloace viclene ca să scape de el. Într'o zi împăratul a chemat la sine pe sfetnicii săi și i-a întrebat de sfat, cum ar putea să se răzbune mai amar împotriva neînduplecatului predicator. Cel dintâi dintre sfetnici răspunse: „I-ai toate averile.“ Al doilea zise: „Aruncă-l în închisoare, că de acolo nu te va mai supăra cu predicile lui.“ Al treilea îl sfătui: „Și mai bine ar fi dacă l'ai trimite undeva departe în exil; așa vei avea pace din partea lui.“ Al patrulea adaose: „Cel mai bun lucru ar fi, dacă ai porunci să fie ucis; așa te vei scăpa de el.“ În sfârșit luă cuvântul și al cincilea sfetnic și zise surizând: „Voi toți sunteți în rătăcire și nu vă dați seama că așa cum voi ați chibzuit, nu vă răzbunați de loc împotriva aceluia om. Dacă-i răpiți averile, nu-i faceți lui nici o pagubă, ci scurtați numai pe săraci, cărora le împarte tot ce are. Dacă-l aruncați în temniță, se va bucura că a fost învrednicit să sufere pentru Hristos și își va săruta cu mulțumită cătușele. Dacă-l veți trimite în exil, acolo încă se va simți ca acasă, având credința, că Dumnezeu e pretutindenea de față. Dacă-l veți osândi la moarte, veți face din el un

mucenic și-i veți deschide cerurile fericirii de-apururi. De toate amenințările voastre Ioan Gură de aur nu are nici o teamă. Eu însă știu un singur mijloc prin care l'ați putea face nefericit: faceți-l să săvârșească un păcat, că acel om de nimic pe lume nu se înfrică, ca de păcat.“ Împăratul primi sfatul sfetnicului al treilea și astfel trimise pe sfântul Ioan în exil departe în țara armeană, unde după multe suferințe sfântul și muri, în anul 407. Vorba pe care adese-ori o repețea sfântul Ioan era într' adevăr aceasta: „Mai presus de ori-ce să vă temeți de un singur lucru: de păcat!“

Dreptul votului universal.

De o seamă de vreme în parlamentul din Budapesta se vorbește zi de zi despre dreptul votului universal. Planul de lege, pe care l-a făcut ministrul Vázsonyi, unii dintre deputați nu-l găsesc preabun. Ci-că prea la mulți oameni dă drept să voteze, ori-că, primejdiește fața statului nostru, zic alții, deoare-ce aduc în parlament prea mulți deputați socialiști și naționaliști.

Am cetit și răscitit vorbirile acestor deputați și cumpănindu-le bine, am găsit, că ar fi potrivit să scoatem miezul din ele și să le înfățișăm astfel cetitorilor noștri.

Un fost ministru de justiție (adeacă peste judecătoria) cu numele *Székely Ferenc*, a spus pe șleau că mulțimea mare a poporului nu-i mulțumită cu stăpânirea domnilor și de aceea vrea să aibă și ea cuvânt în sfatul țării. Statul nostru îl locuiesc mai multe popoare, iar dacă le vom da drepturi tuturor, atunci nici o primejdie nu ne va amenința.

Deputatul *Szász Pál*, care a spus, că legea votului universal ar aduce perirea țării ungurești, i-a răspuns foarte cu minte deputatul *Nehrebeczky*, zicând, că și naționalitățile (românii, slovacii și sârbii) sunt cetățeni ungari și că n'ar fi lucru cinstit a-i despoia de drepturi, numai pentru cuvântul că vorbesc altă limbă, decât cea ungurească.

Dar dușmanii votului universal nu se obosesc, ci își dau toată silința să doboare legea, care după ei, va face sfârșitul țării ungurești. Astfel deputatul *Desbordes* s'a tânguit, că dacă din planul lui *Vázsonyi* se va face lege, atunci se încheie istoria ungurească în statul nostru. „Eu știu, zice el, că românii sunt cei mai spornici dintre popoarele țării. La ei nu mor atâția copii și nici în America nu pribegesc atâția români, câți unguri. Primejdia românească e cu atât mai mare, cu cât ei vor înghiți pe ungurii dintre ei.“

Dar cel mai înverșunat dușman al votului universal e tabăra grofilor din Ardeal în frunte cu deputatul grof *Bethlen Ștefan*. Acesta a spus în dietă, că drept de vot să se dea numai aceluia, cari știu vorbi, și știu scrie și ceti în limba statului, adeacă ungurește. Dumnealui crede, că legea votului universal aruncă Ardealul în prăpastie. De ce? Deoarece în Ardeal, pe viitor, în loc de 82 mii alegători vor fi 383 mii. În fiecare cerc, prin urmare, numărul românilor va fi de cinci ori mai mare decât al alegătorilor unguri. Unde până acum au fost 100 de alegători români, după legea nouă vor fi 489, pe când numărul alegătorilor unguri crește dela 100 numai la 260.

Norocul, că mai sunt în țara noastră și oameni cu scaun la cap, cari știu să apere statul de aceste gârgărițe. Așa însuși contele *Iuliu Andrassy* i-a combătut într'o vorbire fulgerătoare: „Ce adecă“, zice el „când toată lumea e plină de cuvântul, că națiunile mici trebuie scăpate de tirănie, numai noi să stăm pe loc?“ Chiar regele, cu cuvântul său a făgăduit drepturi pe seama aceluia, cari luptând pentru patrie, au mântuit-o. Toți, prin urmare, trebuie să înțeleagă glasul vremii,

Poporul unguresc nu vrea să apese pe nimeni, ci totdeauna a fost drept și răbdător față de celelalte naționalități. Nu se pot obliga toți alegătorii să învețe ungurește, într'o țară, în care se află 8 milioane și 200 mii de naționalități pe lângă 9 milioane de unguri.

niciodată, pe cei dela cari nu vor auzi, nicicând vre-o veste. Undeva prin țări streine, prin vre-un colț de câmp, prin vre-un fund de vale, prin vre-un zghiab de munte au rămas pentru vecie. Nimeni nu va scrie acasă: „Să știți că pe Ion al Dumniavoastră l-am îngropat eri“, și mama așteaptă și văduva așteaptă, și copiii întreabă într'una: tata când vine? Și el nu va mai veni în veci. Și mătânii bate mama, și în ghenunchi stă ceasuri nevasta, și copilașii se roagă și ei, și el nu vine. Și părul mării încărunțește și ani din viață și-ar da nevasta, să audă, să alle, să știricească, ce-i și cum? Și nu știu, și nu l-or mai vedea, și și-ar da tot ce au să-l mai vadă, și și-ar da tot să-i vadă mormântul măcar, dar mama se va prăpădi plângând și nevasta, ce va începe ea, biet cap de femeie cu holdele în câmp, cu o casă de copii . . .

Rănitul oftează, greu, oftează iar, de țî se rupe inima.

Ii spun cum îi vor eși înainte, bucurându-se că-l văd, cum îl vor griji, cum îi va sfătui și pune la cale, cum va învăța o meserie și se va bucura de zilele lui.

Sub pleoapele închise o lacrimă se

furișează. Lacrimă fierbinte, arzătoare. Tot focul tinereții, tot dorul de a te simți întreg, sănătos, toată jelea de a nu mai fi om ca oamenii, zace în lacrima asta. Rănitul deschide ochii și o privire plină de dușmănie ațintește dureros asupra-mi.

„Părinte, nu ți-e milă și păcat? . . . Ce-am s'ajung eu? . . . Și ce-am fost odată . . . Blăstăm, nu viață! . . .“

Imi vine să întru în pământ. Să m'ascund, să pot vărsa nevăzut lacrimile cari mă podidesc.

Dar doctorul îmi face semn: mai iute! Ii spun acum că nu se poate fără amputație, că e voia Domnului, că Acesta nu-l va lăsa . . . mai știu eu ce i-am spus?

Vine doctorul. „Te-ai hotărât?“

Rănitul încruntat, se ridică într'un cot. Mâna îi alunecă încet pe piciorul zdrobit. Parecă îl mângăie, și-l drăgostește, își ia rămas bun dela el.

„De-acu tot atâta... Tăiați-mă, faceți-mi ce-ți vrea . . .“

O privire plină de muștrare, ne țintește pe mine și pe doctorul, din ochii lui cercuiți de durere. Oftează și se lasă pe spate. Saniteții ridică targa și-l duc în sala de operație.

Cu capul plecat, ca un vinovat, ies și eu.

O amintire de acum mai trei ani . . .

Gândul îmi alunecă la un necunoscut erou din cei mulți ai noștrii. L-am întâlnit într'un spital așezat în pripă în dosul frontului rusesc, în luptele dela L. — O odăiță mică, întunecoasă. Afară plouă, norii se lăsau grei, mohorați, dușmănoși asupra ținutului frământat de lupte.

Stam la căpătâiul lui și așteptam. Îl adormiseră doctorii, era după amputație. Băiat tinăr, aspirant de ofițer, în a treia luptă a lui îl părăsise norocul și o granată îi zdrobise amândouă picioarele, unul din sus altul din jos de ghenunchi. Resemnat s'a supus cuțitului doctorilor și acum doarme, palid, respirând greu, somnul uitător de lume, din care însă se va deștepta, schilav de ambele picioare.

Privindu-l îi admir fața frumoasă, profilul (chipul) curat de copil. Palid, nemișcat, cu ochii adânciți. Din când în când un gemet adânc îi taie răsufletul.

S-a deșteptat . . . Greoi, câte puțin deschide ochii, se uită mirat împrejur, privește dearândul tavanul, pereții goi, paturile cu alți răniți și parecă nu-și dă seama unde se află. Se uită lung la mine și în sfârșit mă

Sfaturile de pace și războiul.

Rușii au încheiat acum pace!

Din răsărit ne-a sosit vestea îmbucurătoare, că Rusia, după îndelungată șovăire și după-ce armatele germane împreună cu ale noastre au pătruns aproape până'n inima ei și-au cucerit Chișinăul și Pscovul în apropierea Petrogradului, a legat în sfârșit pace cu puterile centrale. O depeșă venită Dumineca trecută, a vestit lumii întregi, că trimișii Rusiei, s'au învoit la toate cele cerute de Germania, și-au scris contractul de învoială și supunere. Condițiile (tot ce cer) puterilor centrale le-am tipărit mai amănunțit în numărul trecut al „Gazetei noastre”. Rusia s'a învoit să recunoască Ucraina și Polonia de state desinestătătoare, apoi să dăruiască Nemților mai multe țărișoare din trupul ei de pe țărmurile mării zise baltice și alte multe favoruri (lucruri foloșitoare) a făgăduit a face atât pe seama Austro-Ungariei cât și a Germaniei. Toți dușmanii puterilor centrale dela răsărit au fost în chipul acesta mulcomiți, rămânând numai România încă neîmpăcată, despre care telegramele din urmă spun, că a intrat la învoială, și că sfaturile înaintază acum către bun sfârșit.

Intră oare și Iaponia în horă?

Toate gazetele în timpul din urmă, sunt pline cu vești, că văzând Iaponia înaintarea Nemților în Rusia, sunt gata să se hotărască a intra și ei în cumplita horă a războiului. Temerea lor este, ca nu cumva Nemții întinzându-se prea tare și peste Siberia, să primejduiască acele părți din Asia, unde ar vrea să fie numai ei străpâni. Iată ce zic veștile din urmă despre schimbarea aceasta ce se va întâmpla în mersul lucrurilor:

Va declara Iaponia războiul Rusiei?

Haaga 5 Martie. — Se vestește din Roma,

recunoaște; îmi zimbește ușor, când îl întreb:

„Cum te simți?”

„Bine. Numai capul....”

Își freacă fruntea gânditor și dă să se ridice....

Un junghiu de durere îl săgeată și atunci deodată simte întreagă prăpastia adâncă dintre viața lui de până acum, și pustiul zilelor pe cari le va trăi.... un biet schilav de acum.

Visurile lui, dorurile lui tinere, nădejdiile toate, s'au dus.

Își acopere fața cu amândouă mâinile și plânge.... plânge încet.

Il las să plângă. Tac și îi respectez (cinstesc) durerea.

Intr'un târziu, ridică încet plapoma, cu rușine parcă și se uită lung, cu o privire pe care n'am s'o uit nicicând, la ce i-a mai rămas.

„Mai bine muriam!” Oțtează și închide ochii.

Tăcut îi strâng mâna, negăsind cuvinte în acest minut.

Intre zgârciuri de durere pe fața lui, se ivește ca soarele printre nori un zimbet slab, duios. Cu o duioșie fără seamăn îl aud murmurând:

„Săraca mama, încai va primi câteva coroane pe lună.... după mine. Sărăcuța de ea!....”

că unele gazete de-acolo scriu despre declarația de război a Iaponiei ce va face-o guvernului maximalist rusesc (care a încheiat pace cu noi), ca despre un lucru sigur, la care avem să ne așteptăm în zilele viitoare.

Intrarea Iaponezilor în luptă.

Ministrul Iaponez dela Londra, baronul Motono, a răspuns la o întrebare ce i-s'a pus în privința războiului, că dacă se va pune într'adevăr pace între Germania și Rusia, Iaponia va fi nevoită să facă pașii aceia pentruca să poată la timpul său, când își va vedea primejduite interesele, să între asemenea cu armele și nu numai cu vorba în hora cea mare. In ce privește încheierea păcii, între America și toate celelalte state înfrățite (antanta) domnește cea mai bună înțelegere.

Englezii cer ajutor Iaponez.

Gazeta eglezească „Morning Post” scrie: Din pricina primejdiei de care este amenințată, Iaponia este îndreptățită să facă pașii trebuincioși pentru a-și apăra pământurile ei din Mangiuria și Siberia; oricum s'ar mișca însă, este zădarnic totul dacă pașii ei nu vor fi încoronați la urmă de biruință. Dacă Germania nu va fi biruită, este cu neputință, a cuceri pământ nici măcar un petec ori altă ceva. Iaponia pentru aceia trebuie să se străduiască a sta odată față în față cu oștirile germane! Rusia este ca un om damblagiu care nu se mai poate mișca, pentru aceea n'are ce grăi încât privește soarta ei. Iaponia va trebui, dacă își pricepe chemarea, să se schimbe în mântuitorul Rusiei și să se nizuiască a o scăpa de sub jugul Germaniei.

Sărman prietin!

Ți vei aduce oare aminte, de vei ceti undeva aceste rânduri, de cel căruia i-ai spus aceste cuvinte, și care a eșit plângând afară?

Tu cu cărjile tale vei trece prin mulțime și toți vor zice: iată un erou. Și toți se vor gândi la zgomotul luptelor, la fumul tunurilor, la vâjăitul groaznic al obuzelor, la chinurile tale sub cuțitul doctorului. Dar puținii vor ști că nu te-a durut atât rănilile, cât te-a durut gândul la ce va simți în inima ei mama ta sărăcuța de ea, când te va vedea schilod.

Cine cugetă la durerile sufletești, la tinerețea îngropată, la dorurile ascunse sub fața serioasă, palidă ale acestor viteji? Cine cugetă la jalea acestor vieți după visurile tinereții, cari pentru ei nu se vor mai împlini? O viață întreagă, năcăjită, lipsită de plăceri, îi așteaptă; și ei cu cărjile lor pornesc pe drumul acestei vieți, ca niște noi eroi.

Au fost viteji în fața morții și rămân cât vor trăi asemenea în fața vieții, pe care o străbat, hotărâți, cum străbăteau odată câmpiile pline de foc dușman.

Oameni buni, când treceți pe drum pe lângă ei, faceți-le loc, descoperiți-vă capetele și nu-i priviți cu milă, cicu admirație, căci aceștia sunt de două-ori eroi....

L.
preot militar.

Sfaturile de pace cu România.

Sfaturile de pace cu România se urmează în cea mai mare taină, așa că în lumea mare nu pătrund de cât puține vești. Intr'o vreme se credea, că aceste sfaturi nu vor fi încununate de izbândă. Iată de ce. Guvernul român a trimis la București să pertrateze cu puterile centrale pe generalul Averescu, pe boierul Argetoianu și încă pe un general român. Dar ministrul Czernin nu se putu deloc înțelege cu ei, deoarece trimișii români tot mai țineau încă la unele nădejdi mari, cu cari au intrat în război. Atunci ministrul Czernin a cerut să i-se dea puțința, de-a vorbi cu regele Ferdinand al României, doar îl va îndupleca să încheie pace sub condițiile puse de puterile centrale. Întâlnirea aceasta a și avut loc în zilele trecute la Mărășești. După știrile, cari s'au strecurat, regele Ferdinand nu s'a hotărât îndată să primească pacea imbiată de Czernin, ci a cerut câteva zile pentruca să se răzgândească. Se vede însă că și cei din Iași s'au încredințat, în răstimpul acesta, pe deplin, că ori-ce împotrivire ar fi zadarnică. Trupele nemțești au ocupat Kiewul, iar armatele austro-ungare înaintând peste partea de sus a Basarabiei au ajuns tocmai în coastele oștirii românești. Lovitura asta năpraznică hotără și soarta României. Astfel regele Ferdinand întări din nou armistițiul (hodina armatelor) și se declară gata de-a sta de vorbă cu puterile centrale pe temeiul punctelor imbiate de contele Czernin.

Până în clipa de față nu știm nimic despre condițiile puterilor centrale, deoarece acelea cari s'au publicat prin gazete nu sunt oficiale, adecă nu sunt date în vileag de stăpânire.

De însemnat e că ministrul de externe român Mișu, a plecat zilele aceste din Londra la Paris, unde a vorbit mai îndelungat cu miniștrii francezi despre starea României, apoi cu învoirea guvernului austro-ungar a plecat la București peste Elveția și Austro-Ungaria, ca să fie și el de față la sfaturi.

Sa încheiat la Buftea pace cu România.

Mărți în 5 Martie 1918 seara la 7 oare, trimișii puterilor centrale și-ai României au iscălit pacea preliminară, (care are putere numai până atunci până când o hotărăște și parlamentul) cu România, în chipul următor:

Pătrunși de dorința comună (tuturor) ca războiul să se sfârșească între puterile centrale și România, și pentruca să se înfăptuiască bunăînțelegere, noi cei iscăliți, adecă secretarul Kühlmann, ministrul Czernin, Mancicof vicepreședintele sobraniei (parlamentului) bulgar, Talaat pașa marele vizir al Turciei, precum și Argetoianu împunternicatul român, aflând dovezile de împunternicire ale tuturora de bune, am statorit că începând cu 5 Martie 1918, cu miezul nopții, încheiem un nou contract de armistițiu (repausul armelor) pentru 14 zile, cu dreptul de a-l abzice (rupe) cu trei zile mai înainte.

Mai departe ne-am înțeles că în răstimpul acesta, (14 zile) trebuie să încheiem pacea definitivă (din urmă) pe temeiul punctelor ce urmează:

1. România cedează (dă) *Dobrogea* în treagă celor patru puteri (centrale).

2. Puterile centrale se vor îngriji ca România să capete drum pentru negoțul ei până la Marea-Neagră.

3. În deobște România primește toate îndreptările de hotar, pe cari le cere Austro-Ungaria, la marginea țării ungurești.

4. Deasemenea România face îngăduințe (concesiuni) în privința negoțului, după cum le cer împrejurările de astăzi.

5. Guvernul român se îndatozează să demobilizeze (trimită acasă) cel puțin 8 divizii. Demobilizarea o va conduce comanduirea lui *Mackensen* împreună cu comanda românească a armatei. Indată ce se va pune pace între Rusia și România, trebuie desarmați și ceilalți ostași, dacă nu cumva vor avea lipsă de ei la granița rusească.

6. Trupele românești golesc îndată ținuturile austro-ungare, (Bucovina) ocupate de ele.

7. Guvernul român se îndatorează că va da tot sprijinul puterilor centrale, de a-și duce trupele cu trenul peste Moldova ori Basarabia, la *Odessa*.

8. România se obligă de-a da drumul îndată ofițerilor Antantei, cari se mai găsesc în slujba sa. Acestor ofițeri, puterile centrale le dau voie să se întoarcă acasă peste Austro-Ungaria și Germania.

Contractul acesta câștigă drept (întră în vigoare) îndată.

(Urmează iscăliturile).

Granița nouă dintre Ungaria și România.

Hotarul nou al Ungariei nu va tăia tocmai prea adânc în trupul pământului românesc, dar va asigura totuși pe deplin, pe seama ei, așa zisele *Porți de fier* dela *Orșova*, și ținutul din jurul băilor de cărbuni dela *Petroșeni*.

Brătianu pleacă din Țară.

După cum se zvonește fostul ministru *Brătianu*, văzându-și planurile sale mari acum zdrobite, a cerut voie să iasă din țara românească și să pribegască toată viața prin străini. Guvernul lui *Averescu* însă i-a spus, că nu-i dă sfatul să se îndepărteze din România, până ce nu se încheie pace în toată forma. Parlamentul român este convocat (chemat) pe 23 Martie.

Răvașul săptămânii.

Sibiu, 10 Martie.

Dr. I. Urban Iarnik. Numele acesta nu sună necunoscut urechilor noastre. Împreună lucrând cu președintele „Asociațiunei” *A. Bârseanu*, din tinerețele sale, cu toate că prin graiul și legea sa era cu totul străin de neamul nostru, dar nu și cu inima sa largă, el alcătuiește minunata colec-

ție (adunare la un loc) de poezii populare, care n'ar trebui, pentru bunătatea ei, să lipsească de pe masa nici unui Român cu bună rânduială. Încărunțitul, dar vecinic tânărul profesor dela universitatea din Praga, — pe care multe din cătanele noastre cari vor fi petrecut în orașul acesta, îl cunosc de bună seamă cel puțin dacă nu din faptele sale creștinești, dar cel puțin după nume, — auzind de „Gazeta poporului”, și aducându-și aminte de zilele frumoase petrecute pe plaiurile noastre în mijlocul poporului, pe care-l iubește cu o dragoste de părinte, — ni-a trimis un dar, ce-l primim cu mare mulțumită, așezându-l în fruntea gazetei, ca să se poată bucura tot omul de bunătatea lui. Să-i ieșim deci în drum cu bucurie oaspelui drag chemându-l în casele și inimile noastre, și toți împreună, scriitorii și cetitorii ai gazetei, să rugăm pe bunul Dumnezeu a ni-l ține încă mulți ani în viață pe acest prieten adevărat și fără viclesug, care de și îndepărtat cu trupul și străin cu graiul de noi, ne-a învățat limba așa de bine încât o scrie ca și un Român, ne cunoaște năcazurile ca și un frate al nostru și ne ajută totdeauna asemenea unui milostiv părinte.

O veste a băncii „Economul” din Cluj. Direcțiunea institutului de credit și economii „Economul” din Cluj atrage luarea aminte a celor ce-i privește mai de aproape, că terminul din urmă pentru subscripții de acții la emisiunea a IV-a se găte în 15 Martie n. c.

Aviz. Cererile pentru ajutor de masă din fondul „Dr. Aurel Mureșianu” pentru studenții dela Universitatea din Cluj sunt a se înainta la direcțiunea băncii „Economul” (*Kolozsvár Wesselényi M. u. 26*) până la 10 Mart n. c. Lipsa de mijloace și progresul în studii este de a se dovedi, indicând preciz ajutoarele sau stipendiile primite din alte părți. — Administrația Mesei studenților: „Dr. Aurel Mureșianu”

Întoarcerea prizonierilor. După încheierea păcii cu Ucraina, și mai cu seamă acum, punându-se frățietate și cu Rusia, prizonierii noștri au început să vină cu duinul din părțile unde au petrecut, și șirul lor cu fiecă zi tot crește. Numărul celor întorși până în timpul de față, trece cu mult peste 100.000. Ei nu vor fi lăsați însă a se întoarce din nou la veștele lor îndată după sosire, ci vor fi ținuți 4 săptămâni într'un lagăr de curățire, ca să nu aducă cu ei împreună din Rusia și boalele lipicioase ce bântuesc pe acolo. Afară de asta cum scrie gazeta „*Pester Lloyd*”, între cătanele acesteia întoarse din prinsoare, sunt mulți, cari nu văd cu ochi buni dănuirea și pe mai departe a împărăției austro-ungare, și voiesc poate să aducă pe furiș și la noi cugetele și dorințele revoluționarilor ruși. Este deci în interesul nostru a-i ținea de chilin (de osebiți) pe oamenii aceștia, până când s'or mai curăți de boale și de cugete rele! După ce va trece răstimpul acesta, fiecă prizonier va căpăta slobozenie (urtaub) de vre-o 6 săptămâni, să meargă acasă, și apoi să se înfățișeze din nou la caderile lor, pentru a reîncepe cătania. Ofițerimea însă va trebui să se înfățișeze mai întâiu tribunalelor (judecătoriilor) militare, pentru a dovedi de ce-au căzut în prinsoare și numai dacă se vor găsi nevinovați, se vor putea duce și ei pe la familiile lor.

Din Italia. Cetim în „*Pester Lloyd*”, că cuvântarea ministrului președinte Or-

lando, ținută acum de curând în parlamentul din Roma, a produs mare mișcare printre deputați. Orlando, a arătat mai cu seamă, cu vorbe pătrunzătoare suferințele și nădejtile locuitorilor din ținuturile ocupate (cucerite) de dușman, cetind această parte a cuvântării sale cu glasul înăbușit de durere, până în clipa, când biruit de emoție (zguduire sufletească) a lăsat notițul din mână, strigând: *vivat Italia!* Mulți deputați au izbucnit în lacrimi, iar ministrii cuprinși de însuflețire au alergat la Orlando, l-au îmbrățișat și l-au încurajat, până când muțimea de pe galerii striga: trăiască frontul, trăiască Italia, noi vrem să biruim! Vedem și noi, că Italianii sunt buni de gură și știu plânge frumos dar mai departe nimica!

Din războiu. Versuri și cântece. Numărul 2 din „Cărțile Războiului”, întocmite de *A. Melin*. În această carte, care cuprinde trei coale de tipar, sunt adunate cântece și versuri născute în anii războiului și încheiate în forma unei scrisori dela „bătaie”, alcătuită astfel un întreg rotunzit. Se dau în linii mari întâmplările războiului dela început până astăzi, întrețesute de momente duioase, cum au putut să impresioneze sufletul săteanului plecat la oaste. Prețul 50 fileri. De vânzare la „*Librăria Seminarsială*” din *Blaj-Balázsfalva*. Vanzători primesc însemnat scăzământ de preț! 100 ex. costă 40 cor. franco!

Să luăm aminte! În atențiunea On. Domni preoți și învățători! A apărut și se vinde la Institutul de arte grafice *Anca* din *Gherla*: „*Cartea mângăerii*”, de *Gheorghe Mânzat* preot din dieceza *Gherlei*. Conține sfaturi și învățături pentru popor, exemple din viața sfinților, și e una din cele mai potrivite cărți de a mângăia și a îndemna poporul la viața creștinească. În broșura aceasta vor afla multă mângăiere și ușurare nu numai cei de acasă, ci și cei ce sufar departe de căminul părițesc în război ori în spitale. Prețul 1 Cor. 20 f. 100 bucăți 70 Cor.

Casa dela Ierihon. Sub titlul „*Casa dela Ierihon*” di *Dr. I. Broșu* a stos de sub tipar o colecție de „*Omilii și cuvântări bisericesti*.” În 9 talmăcește rugăciunea „*Tatăl nostru*”, în 18 propovăduiește pe *Hristos*, iar 6 sunt „din lumea celor ce sunt și au fost”. Frumuseța și bogăția figurilor oratorice, plasticitatea expunerii, ilustrarea învățăturilor religioase-morale cu asemănări din viață și pilde din istorie, limba poetică și neaoșe românească, procură cetitorilor o adevărată elevație și mângăiere sufletească. Rostiie fiind cu binecuvântare fericitului metropolit *Ioan Meșianu* în catedrala din *Sibiu* și consultând autorul la compunerea lor oratori distinși, preoțimea le poate ceti și folosi cu succes la împlinirea direcției sale învățătoriale și recomanda spre lectură credincioșilor, mai ales între împrejurările actuale, când trebuințele sufletești ale poporului reclamă o îngrijire deosebită. Se pot procura dela *Librăria diecezană* din *Arad* cu prețul de 6 cor. + 70 fil. pentru poșta.

Veste bună. Între colaboratorii (ajutători cu scrisul) din afară ai gazetei, s'a înșiruit și poeta dșoara *Ecat. Pitiș*. Cu adâncă bucurie vestim cetitorilor iubiți, că de-acum înainte vom tipări măestre versuri din peana scriitoarei *Pitiș*, care și-a câștigat un nume atât de bine sunător între poezii români, prin cartea de poezii tipărită în anii din

urmă. Intre scriitoarele noastre, nu cunosc alta, care să ascundă în cuvinte mai multă simțire, să împrăstie printre versuri, mai multă mireasmă și să cuvinteze cu mai multă pătrundere inimilor, decât poeta Ecat. Pitiș. O salutăm deci cu plăcere în mijlocul nostru, deschisând larg porțile gazetei, întru întâmpinarea ei.

Cine este generalul Averescu? O gazetă străină scrie despre prim-ministrul român generalul Averescu următoarele: Averescu este născut în 1859 la Bielze în Basarabia. În etate de 17 ani a luat parte ca voluntar (înrolat de bunăvoie) în războiul purtat de România împotriva Turcilor, din 1877—1878. A studiat în Germania, unde

fuse prieten de școală cu Mackensen în academia (școala) de război. Sfârșind studiile la academia militară din Turin, s'a întors în țară și a ocupat în mai multe rânduri domnia mari cu multă răspundere. În ministerul lui Sturza din 1907, fusese ministru de război. În 1913, pe timpul războiului balcanic, a stat în fruntea statului major, iar în războiul de acum, a condus mai întâi corpul prim de armată, după aceea a luat comanda asupra frontului român de sud. Dânsul este ținut ca unul dintre cei mai de valoare ofițeri, care se bucură de un bun nume și în Germania, unde fusesse câțiva timp trimis ostășesc al României.

Un văduv tânăr

cu 3 copii de 4 și 6 ani, cu gospodărie întinsă și **ampliat cu salariu mare**, dorește să aibă o damă simpatică ca reprezentantă de casă, în etate de **25 până la 35 ani**, cu cultură româniască și știință de clavier, care să reprezinte și supravăgheze casa. O preteasă văduvă chiar cu un copil va fi preferită. Cine s'ar hotări, să mă înștiințeze adresa:

Epitropia bisericească
în Vatra Moldoviței jud. Câmpulung
Bucovina. 4-4

Anunț.

1-3

Preot văduv,

fără copii, prelângă aceea port economie frumoasă, sunt în etate de **37 ani**, am lipsă de o **econoamă** bună, harnică, care să se priceapă la toate. Etatea dela **20—45 ani**, poate avea chiar și unul sau doi copii. Poate fi și dintre țarancele noastre mai de frunte. Aștept fotografie necondiționat. Oferte a se adresa la

özvegy Gergely

postrestant: Szász Fenes (Kolozsmegye).

Dna **Ana Lazar** ca fiică și Dl. **Victor Lazar** ca ginere adânc îndurerați, aduc la cunoștința prietenilor și cunoscuților, încetarea din viață a mult iubitei lor mame resp. soacre, d-na

Susana Florea

în etate de 68 de ani, trecând la cele vecinice împărtășită fiind cu sfințele taine, în 25 Faur Luni dimineața la 6 ore. Inmormântarea s'a făcut Mercuri la 3 ore p. m. la cimitirul central.

Fie-i țărâna ușoară și memoria binecuvântată!

Publicațiune.

Se află de vânzare 2-3

o casă parter

în opidul Blaj.

Informațiuni dă **Iustin Iosif Hosszu**, oficiant agronom, Blaj-Balázsfalva.

O familie românească din Arad caută

o econoamă

în vârstă de 40—45 ani, care se pricepe la fiert și la lucrurile casei.

Ofertele să se trimită la administrația „Gazetei Poporului”. 2-3

Un taur de bivol,

de **3 ani** se află de vânzare la

Johann Schmidt, 1-2

în **Noulsăsc (Neudorf)**

la Nr. căsii 25.

Un preot

român dela sat caută o conducătoare de casă cu 1 April. Să se priceapă bine în ale economiei casnice, onestitate și încredere se recere. Respectiva să nu râvnească la salar ci la o viață liniștită până la finea vieții.

Ofertele dinpreună cu pretensiunile și descrierea mai detaliată sunt a se adresa la administrația „Gazetei Poporului”. 2-3

Se caută spre cumpărare:

100—150 Oi de prăsilă, care vor să fete în primăvară.

1 Păreche de hamuri de trăsură (Nemțesti). 2-5

1 Car în stare bună, tare, pentru 2 cai, fabricație din Sibiu sau jur.

1 jiț de piele cu federe (arcuri).

Adresa la administrația foii „Gazeta Poporului” sub deviza „Moșie.”

Prăvălie românească de galanterie

I. Gruia

Sibiu, Burgerg. (Str. Ocnei) 6

recomandă Onor. public românesc prăvălia sa de galanterie, jucării și mărunțișuri.

Vânzare en gros și en detai.

Mare asortiment în oglinzi de diferite mărimi, portofele (bughelare), bricege, broșe, mărgelile, inele, tabacheri, port-vizite etc. etc.

Mare depozit de hârtie de scris în toate mărimile și culorile, precum și bogată alegere în hârtii decorative pentru dulapuri.

Rame de fotografii în diferite forme și mărimi! 6

Toate mărfurile se vând cu prețuri curente la

prăvălia universală

I. GRUIA

Sibiu—Nagyszeben, Str. Ocnei Nr. 6

Abonați „GAZETA POPORULUI”!

foaie politică și culturală întocmită cu deosebire pentru trebuințele țaranului român dela noi.

Abonamentul costă:

Pe un an . . . . . 15 cor.
Pe o jumătate de an . . . . . 7 cor. 50 fl.
Pe 3 luni . . . . . 4 cor.

Prețul unui număr 30 fl.

Săteni și ostași abonați
„GAZETA POPORULUI”!

Administrația: Dragonerwache 2
(Strada Gușteriții)

„ECONOMUL“

societate pe acțiuni, institut de credit și economii, CLUJ.

PROSPECT

pentru a IV-a emisiune de acțiuni a institutului de credit și economii, societate pe acțiuni, „Economul“ în Cluj.

Adunarea generală ordinară din 27 Iunie n. 1917 a acționarilor „Economului“ a hotărât unanim, că — în vederea necesității absolute ivite în urma urcării depunerilor și a problemelor economice schimbate să se ridice capitalul social la un milion de coroane, iar executarea la timp oportuna a acestei deciziuni a încredințat-o direcțiunii.

Intru executarea acestei hotărâri direcțiunea, în conștientizarea abundenței extraordinare de numărare și a interesului manifestat pentru ridicarea capitalului — deschide prin aceasta subscrierea la

a VI-a emisiune de acțiuni a institutului „Economul“.

1. Adunarea generală a rezervat acțiunile acestei emisiuni în primul rând pentru acționarii de până acum ai institutului, cari au drept de a subscrie până la termenul fixat mai jos, pe lângă prețul nominal de K 100.— plus K 5.— taxa de subscriere de fiecare acție, câte acțiuni au avut scrise pe numele lor în cartea acționarilor, primind proprietarul unei acțiuni vechi una nouă, iar proprietarii de două sau mai multe acțiuni vechi, a căror cifră e divizibilă cu doi primind după câte două acțiuni vechi încă câte una nouă.

Restul de acțiuni optate însă neîmpărțite astfel se va distribui în prețul de cumpărare de preferință, fixat mai sus, tot între vechii acționari, după proporția ce o va stabili direcțiunea. Dacă se vor subscrie mai multe acțiuni de 6000 direcțiunea își rezervă dreptul de-a reduce numărul acțiunilor subscribe proporțional.

Înștiințarea pentru subscriere au să o facă acționarii vechi cel mult până la 15 Faur n. 1918 pe lângă prezentarea acțiunilor scrise pe numele lor.

Prețul acțiunilor se va plăti în rate egale și anume:

- I. rată până la 1 Martie n. 1918 cu K 25.— K 5.— taxă de subscriere.
- II. „ „ „ 1 Maiu „ „ „ K 25.—
- III. „ „ „ 1 Iulie „ „ „ K 25.—
- IV. „ „ „ 1 Septembrie „ „ „ K 25.—

Se pot plăti și mai multe rate sau prețul întreg deodată. Față cu acționarii, cari nu vor plăti ratele punctuos se va aplica § 11 din statute.

Acțiunile nouă să vor estrada cu datul de 1 Octombrie n. 1918 sub numeri identici cu ale celor vechi + 4000 și vor participa la dividenda anului 1919. Pe anul 1918 acționarii, cari vor plăti prețul întreg de-odată vor primi 4½%, iar cei cari vor observa ratela 4% interese pe timpul dela sosirea banilor la casă până la finea anului 1918.

• 2. Acțiunile din a IV-a emisiune, cari până la 15 Faur n. 1918 vor rămânea ne subscribe de acționarii de până acum, se vor rezerva în primul rând pentru bărbății de încredere ai institutului și pentru instituțiunile economice, culturale și filantropice cu prețul de preferință de K 110.— plus K 5.— taxă de subscriere.

3. Acțiunile din a IV-a emisiune, cari nu se vor subscrie conform punctelor 1. și 2., se vor plasa prin direcțiune cu prețul urcat de K 25.— plus K 5.— taxă de subscriere.

Înștiințarea pentru subscrierea acțiunilor din punctul 2 și 3 are să se facă cel mult până în 15. Martie n. 1918 iar prețul acțiunilor se va plăti de-odată cu subscrierea. După nominalul acestor acțiuni institutul va plăti 4½% interese pe timpul dela solvirea banilor la casa până la finea anului 1918 și vor participa la dividenda anului 1919.

Din încredințarea adunării generale a acționarilor, ținută în 27 Iunie n. 1917.

Cluj, 8 Decembrie n. 1917.

Direcțiunea institutului de credit și economii

„ECONOMUL“.

„INAINTAREA“

bancă populară ca însoțire de credit în Nagyponor.

népbank mint hitelszövetkezet Nagyponoron.

Convocator.

Membrii băncii populare „Inaintarea“ ca însoțire de credit în Nagyponor se invită la

a III. adunare generală

ordinară, care se va ține în 22 Martie 1918 la 2 oare d. a. în localul școlii gr.-or. din loc, cu următoarea

Ordine de zi:

1. Deschiderea adunării, constatarea membrilor prezenți.
2. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghiere despre ghestiunea anului 1917.
3. Impărțirea profitului curat, absolutorul direcțiunii și al comitetului de supraveghiere.
4. Eventuale propuneri.

Nagyponor, în 21 Februarie 1918.

Direcțiunea.

Meghívó.

A nagyponori „Inaintarea“ népbank mint hitelszövetkezet tagjait tisztelettel meghívjuk a

III. rendes közgyűlésre

mely 1918. március hó 22-én d. u. 2 órakor, a helybeli gör. kel. iskolahelyiségében fog megtartatni, a következő

Tárgysorozattal:

1. A közgyűlés megnyitása, a jelenlevő tagok megállapítása.
2. Az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentése az 1917. üzletéről.
3. A tiszta nyereség felosztása, az igazgatóság és felügyelőbizottság részére felmentvény megadása.
4. Esetleges indítványok.

Nagyponor 1918. február 21-én.

Az igazgatóság.

Contul Bilanț cu 31 Decembre 1917.

Activa — Vagyon.

Mérleg számla 1917. december hó 31-én.

Pasiva — Teher.

	K	f		K	f
Cassa — Pénztár	2965	01	Pártășii — Részvények	4504	—
Imprumuturi — Kölcsönök	4710	—	Depuneri — Takarékk betétek	10111	51
Acții — Bankrészvények	400	—	Fondul de rezervă — Tartalékalap	100	—
Hártii de valoare — Értékpapírok	400	—	Interese transitorii — Átmeneti kamatok	58	02
Depuneri — Saját betétek	5551	25	Profit curat — Tiszta nyereség	130	13
Scânduri — Deszka raktár	576	40			
Mobilar — Felszerelés	331	—			
Amortizare — Leirás	30	—			
	14903	66		14903	66

Contul Profit și Perdere.

Credit — Követel

Nyereség és veszteség számla

Debit — Tartozik

	K	f		K	f
Interese — Kamatok	415	—	Interese după depuneri — Betét után kamatok	233	38
Provizie — Jutalék	127	95	Dare după interese — Betét kamatadó	23	34
Venite din scânduri și alte venite. —			Dare directă și comunală — Egyenes- és községi adó	215	50
Deszka és különféle jövedelmek	256	56	Competință de timbru — Bélyegilleték	19	50
			Porto — Postadij	8	16
			Amortizare din mobiliar — Felszerelési leirás	30	—
			Spese de birou — Irodai költségek	139	50
			Venit curat — Tiszta nyereség	130	13
	799	51		799	51

Nagyponor, la 31 Decembrie 1917.

Nagyponor, 1917. december 31-én.

Direcțiunea. — Az igazgatóság.

Vasile Bocșa m. p., preș. — elnök.

Ioan Vișa m. p. v. preș. — alelnök.

Victor Ciorbea m. p.

Gavril Cristea m. p.

Iosif Birluț m. p.

Victor Birluț m. p.

Subsemnatul comitet de supraveghiere am examinat contul prezent și l-am aflat corect. — Alulirott felügyelőbizottság jelen számlát megvizsgáltuk és helyesnek találtuk.

Nagyponor, în 21 Februar 1918.

Nagyponor, 1918. február 21-én.

Comitetul de supraveghiere: — A felügyelőbizottság:

George Lazar m. p. preș. — elnök

Ilie Drăgan m. p.

Sântion Ciora m. p.

Ioachim Groza m. p.

Constantin Bercea m. p.

Vasile Luca m. p.